

Arbejdsomkostningernes udvikling og spredning i mælkeproduktionen

Arbejdsomkostningerne er en stor del af omkostningerne i mælkeproduktionen, og den har været stigende de seneste år. Samtidig er spredningen på 20-25 øre pr. EKM indenfor hvert malkesystem. Det er ikke afgørende at have den laveste arbejdsomkostning pr. EKM, men at ligge under gennemsnittet.

Der er et stort fokus på arbejdsomkostningerne i mælkeproduktionen, og Business Check giver mulighed for at vurdere niveauet i branchen og imellem malkesystemerne. Artiklen her er udelukkende baseret på arbejdsomkostninger i mælkeproduktionen, hvor både løn til medarbejdere og ejer aflønning er inkluderet. Det giver mulighed for sammenligning på tværs af bedrifter, da der er stor forskel på ejeres indsats i driftsgrenen.

Stigende omkostninger siden 2016

I Business Check 2019 er arbejdsomkostningerne steget for malkestald og karrusel, hvor AMS modsat har holdt niveauet i forhold til 2018. Set over en længere periode er de samlede arbejdsomkostninger pr. EKM steget for malkestalde og karruselbedrifter. De er steget kontinuerligt siden 2016, hvor kvoteophøret var med til kortvarigt at reducere omkostningerne, hvilket kan ses i Figur 1. Effektivitetsforbedringerne, der sker hvert år med blandt andet ydelsesstigninger, har ikke kunnet modsvare stigningen i de samlede arbejdsomkostninger. Ydelsen pr. årsko er generelt set steget med 5,5 % pr. årsko, og arbejdsomkostningerne pr. årsko for malkestalde og karruselbesætninger er steget med 13 %, hvilket har givet stigende arbejdsomkostninger pr. EKM på 2-3 øre siden 2016. Arbejdsomkostningerne udgør 16-18 % af fremstillingsprisen på mælk for malkestald og karrusel, hvor det er 13-14 % for AMS. AMS har haft en mindre procentvis stigning i arbejdsomkostningerne end malkestald og karruselbedrifter, hvilket gør, at arbejdsomkostningerne er lavere pr. EKM i 2019 end i 2016, da ydelsen er steget mere end arbejdsomkostningerne pr. årsko. Dog viser seneste Business Check, at AMS ikke helt kan følge malkestalde og karruseller, når der ses på bundlinjeresultatet i mælkeproduktionen.

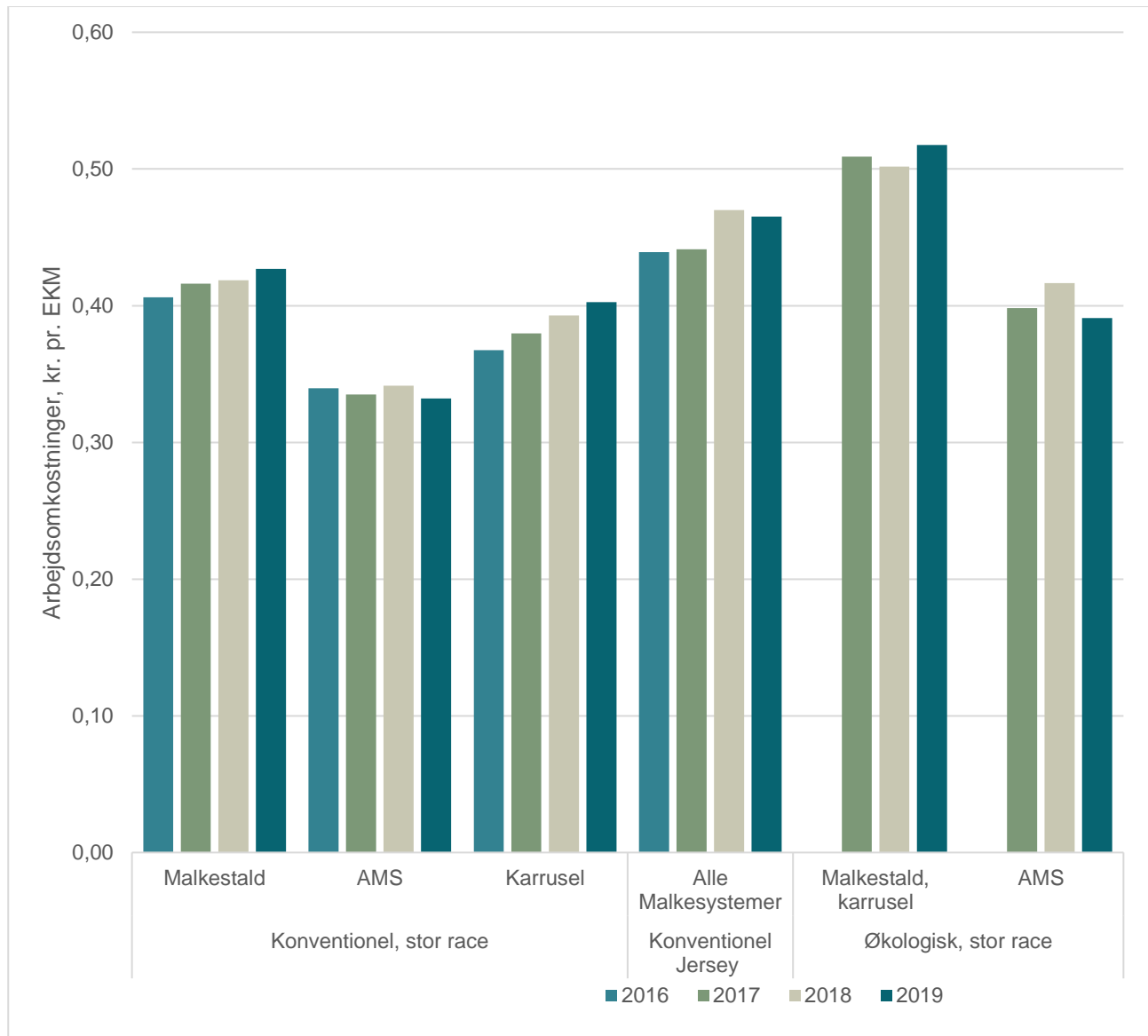
Spredning på 25 øre pr. EKM indenfor malkesystemerne

Der er stor spredning i arbejdsomkostningerne pr. EKM, som kan ses i Figur 2. Der er kun taget bedrifter over 200 årskøer med i figuren. Mindre bedrifter har relativt højere arbejdsomkostninger end de større bedrifter, da ejer aflønning fylder meget. Spredningen i arbejdsomkostningerne er på 25 øre pr. EKM for bedrifter med malkestald og 20 øre for AMS set ud fra forskellen mellem 10 % og 90 % fraktilen. Det er ikke bedrifterne med de laveste arbejdsomkostninger, der nødvendigvis har den bedste bundlinje. For malkestalde gælder det i 2019, at der ikke er forskel i det gennemsnitlige bundlinjeresultat på bedrifter med under 40 øre pr. EKM i arbejdsomkostninger. Det fremgår i Figur 3. Der er altså ikke bedrifter over 40 øre pr. EKM, der ligger helt i toppen. Det er samlet set vigtigt at være ambitiøs med at få arbejdsomkostningerne pr. EKM under gennemsnittet, hvis resultatet skal være blandt de bedste bedrifter.

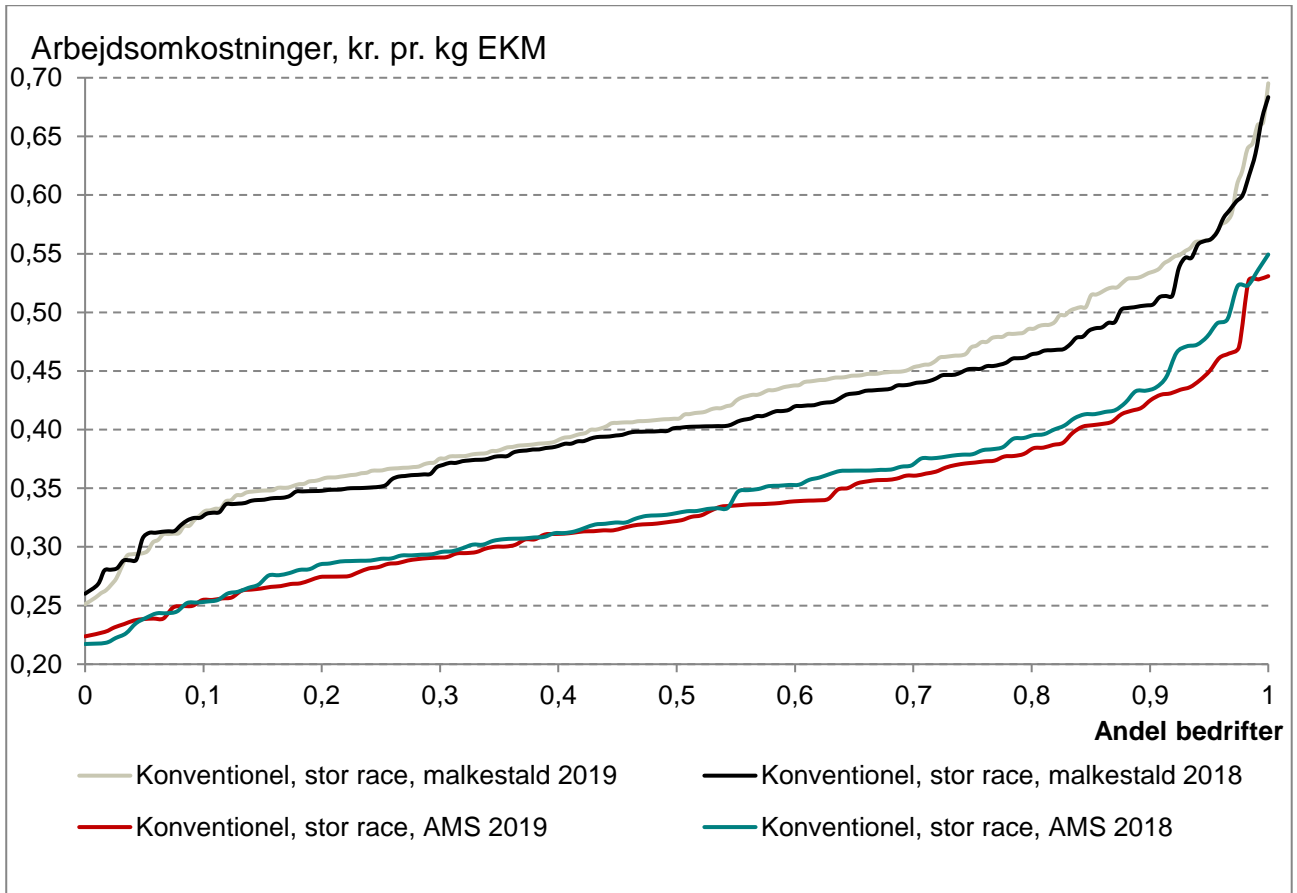
Mange optimeringsmuligheder

Arbejdsomkostninger pr. EKM er de samlede lønomkostninger til medarbejdere og ejer holdt op imod den samlede ydelse. Dermed er de påvirket af mange faktorer, og ikke kun medarbejdernes timeløn, men også effektivitet i arbejdet, ydelsesniveauet og de investeringer, der er foretaget i arbejdslettelser. Der var i 2019 10 øres forskel på AMS og Malkestald i arbejdsomkostninger pr. EKM. De mindre arbejdsomkostninger går dog ikke til bundlinjen, da andre følgeomkostninger gør, at bundlinjen generelt er lavere for AMS. Derfor skal arbejdsomkostningerne ses i forhold til helheden på bedriften. Arbejdsomkostninger er en stor post, og mindre arbejdsomkostninger pr. EKM forbedrer generelt forbedrer årets resultat i intervallet 35-50 øre (se Fig 3).

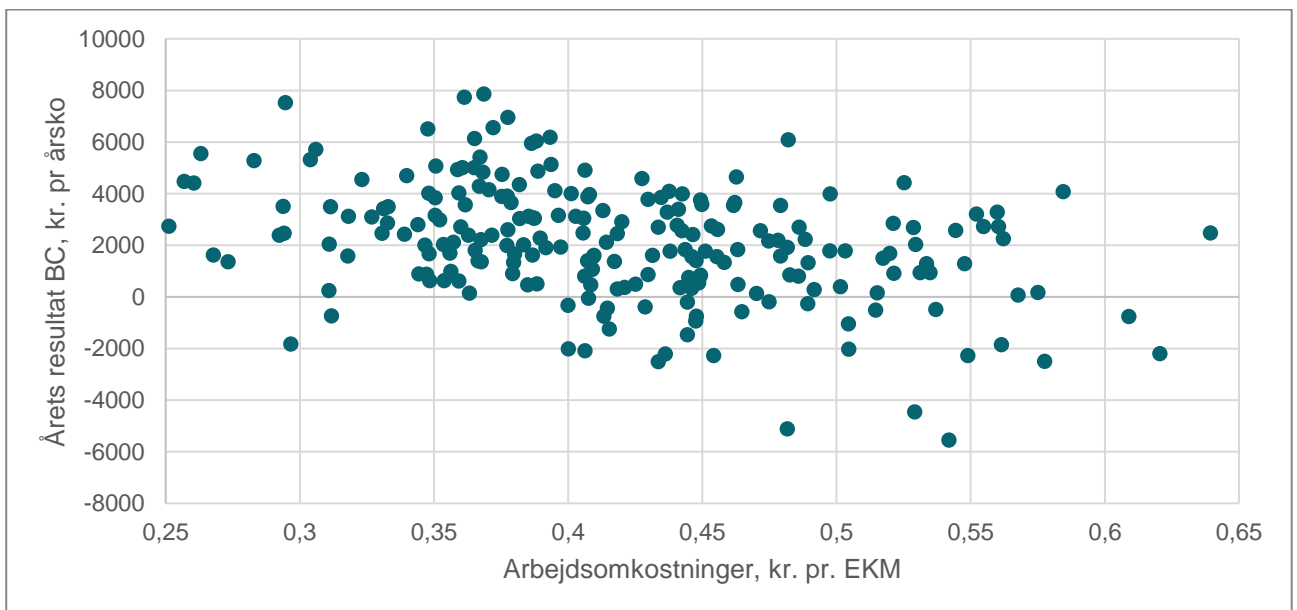
Der er mange optimeringsmuligheder, der kan ændre på arbejdsomkostningerne. Bruges tiden effektivt, eller er der flaskehalse, der tager for meget tid? Disse parametre kan afhænge af medarbejderne, men især også af de forhold og valg, ejer foretager i arbejdstilretningen. Der kan være store forskelle på tidsforbruget til malkning, hvilket på årsbasis er betydningsfuldt for mandskabsbehovet. Optimal arbejdsplanlægning betyder meget, og arbejdsomkostninger forklarer ikke størrelsen af de opnåede kvalitetstillæg på mælken. Det er en kompleks opgave at optimere på arbejdsomkostningerne, men med de stigende omkostninger er det en vigtig opgave.

Figur 1 Udvikling i arbejdsomkostninger pr. EKM fra Business Check mælkeproduktionen 2016-2019

Figur 2 Spredning i arbejdsomkostninger fra Business Check mælkeproduktionen, udelukkende for bedrifter over 200 årskøer

Figur 3 Sammenhæng mellem årets resultat og arbejdsomkostninger pr. EKM i Business Check mælkeproduktion for konventionelle bedrifter med malkestald, udelukkende for bedrifter over 200 årskøer i 2019